

II етап

Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства

у Львівській області (2024-2025 н.р.)

Шифр _____

Завдання I - _____ балів
Завдання II - _____ балів
Завдання III - _____ балів
Завдання IV - _____ балів
Завдання V - _____ балів
Завдання VI - _____ балів
Завдання VII - _____ балів
Завдання VIII (11 кл.) - _____ балів

Сума балів _____

Журі:

Голова журі _____

_____ *лінія відрізання* _____

Шифр _____

Робота
учасника / учасниці
II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства
учня / учениці _____ класу

назва закладу освіти: _____

назва територіальної громади: _____

прізвище, ім'я, по батькові учасника / учасниці олімпіади:

прізвище, ім'я, по батькові учительки / учителя:

Завдання II етапу олімпіади з правознавства в 9 класі (2024-2025 н.р.)

I. Розв'яжіть тестові завдання: (10 балів, по 1 балу за правильну відповідь)

1. Визначте, яка особа має правовий статус дитини:

- а) до досягнення нею 14 років; б) до досягнення нею 16 років;
в) від 14 до 18 років; г) до досягнення нею 18 років.

2. Визначте, яка ознака є обов'язковою для норм права:

- а) схвалення більшістю населення; б) існування у формі офіційних документів;
в) прийняття референдумом; г) кримінальна відповідальність за порушення.

3. Юридичні факти поділяють на:

- а) правові та не правові; б) події та дії; в) обмежені й необмежені; г) суспільні й особисті.

4. Необхідною умовою визнання особи суб'єктом правопорушення є наявність у неї:

- а) доказів вини; б) деліктоздатності; в) паспорта; г) правоздатності.

5. Основним законом держави Україна є...

- а) Кримінальний кодекс; в) Цивільний кодекс;
б) Конституція України; г) Загальна декларація прав людини.

6. Позначте ту із наведених нижче обставин, яка не виключає юридичної відповідальності.

- а) необхідна оборона; б) крайня необхідність;
в) діяння, пов'язане з ризиком; г) службовий примус.

7. На співвідношення держави, як цілого, з її складовими частинами вказує форма:

- а) політичного режиму; б) державного устрою; в) суверенітету; г) правління.

8. Укажіть, яке поняття означає єдність правових норм та їх розподіл за галузями й інститутами:

- а) система законодавства; б) правова система; в) законодавство; г) система права.

9. Визначте положення, яке НЕ відповідає Конституції України:

- а) усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь слідства;
б) ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину;
в) ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази;
г) незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

10. Укажіть, яке слово пропущене у реченні: «Ознакою правопорушення буде того, хто його вчинив у формі умислу чи необережності»:

- а) намір; б) караність; в) вина; г) відповідальність

II. Визначте відповідність між назвами джерел права та їх змістом: (4 бали, по 1 балу за кожну правильну відповідність): А_____ Б_____ В_____ Г_____

А) правовий звичай; **Б)** правовий прецедент;

В) нормативний договір; **Г)** нормативно-правовий акт.

- 1) документ загального характеру, що встановлюється за взаємною домовленістю кількох суб'єктів і забезпечується державою;
- 2) санкціоноване державою правило поведінки, що склалося в результаті тривалого повторення людьми певних дій;
- 3) судове чи адміністративне рішення з конкретної юридичної справи, якому надається обов'язкове значення під час вирішення всіх наступних аналогічних справ;
- 4) письмовий документ компетентного органу держави, у якому закріплено правило поведінки загального характеру, що забезпечується державою.
- 5) правило загального характеру, яке регулює відносини в суспільстві.

III. Розташуйте пам'ятки правової культури у правильній хронологічній послідовності:
(3 бали за правильно вказану всю послідовність; 2 бали, за правильно визначені першу й останню позиції; 1 бал — за або першу, або останню позиції; 0 балів — в інших випадках).

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____

А) «Березневі статті»; Б) «Руська Правда»; В) Литовські статuti; Г) «Пакти й Конституції прав і вольностей Війська Запорозького».

IV. Визначте у кожному із запропонованих переліків зайве поняття (1 бал); поясніть, що воно означає (2 бали); напишіть, що об'єднує решту запропонованих понять (1 бал); (загалом по 4 бали за кожен логічний ряд, всього максимум 8 балів):

1. Федерація, деспотія, імперія, конфедерація.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

2. Указ, Наказ, Постанова, Закон.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

V. Дайте визначення юридичних термінів (0-2 бали за термін), складіть і запишіть як приклад речення з використанням цього терміну (0-2 бали за приклад; загалом по 4 бали за повну відповідь, всього 8 балів):

1) Держава. Визначення: _____

Приклад: _____

2) Тоталітаризм. Визначення: _____

Приклад: _____

VI. Визначте форму держави, яку описано в запропонованому тексті. Аргументуйте відповідь (9 балів).

Державу очолює король, усі закони набувають чинності після затвердження парламентом і підписання королем. У цій країні розвинена багатопартійна система. Парламент обирають

строком на 7 років. До парламенту входять представники 11 земель, кожна з яких має власний уряд та законодавство.

VII. Розв'яжіть юридичну ситуацію (13 балів). Щоб уникнути контрольної роботи з математики, 16-річний Андрій повідомив телефоном поліцію, що заклад освіти, у якому він навчається, заміновано. Цього дня заняття в закладі освіти були зірвані. 1) До юридичної відповідальності якого виду буде притягнуто Андрія (1 бал)? 2) Назвіть вік настання юридичної відповідальності за вказане правопорушення (1 бал). 3) Вкажіть нормативно-правовий акт, що регулює ці відносини (1 бал). 4) Охарактеризуйте склад правопорушення (10 балів).

Завдання II етапу олімпіади з правознавства в 10 класі (2024-2025 н.р.)**I. Розв'яжіть тестові завдання: (10 балів, по 1 балу за правильну відповідь)**

- 1. Визначте групу прав, до яких належить право на недоторканність житла:**
а) громадянські; б) політичні; в) соціально-економічні; г) культурні.
- 2. Основним Законом держави Україна є...**
а) Кримінальний кодекс; в) Цивільний кодекс;
б) Конституція України; г) Загальна декларація прав людини.
- 3. Дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків, це:** а) правочин; б) заповіт; в) контракт; г) позов.
- 4. Укажіть спосіб набуття громадянства за волевиявленням особи:**
а) філіація; б) натуралізація; в) репатріація; г) трансферт.
- 5. НЕ є елементом норми права:** а) диспозиція; б) юридичний факт; в) санкція; г) гіпотеза.
- 6. Позначте мінімальний вік, з якого особі за рішенням суду на підставі її заяви може бути надане право на шлюб, якщо буде встановлено, що це відповідає її інтересам.**
а) 17 років; б) 16 років; в) 15 років; г) 14 років.
- 7. Виключно шляхом виборів формується влада:**
а) виконавча; б) судова; в) законодавча; г) контролююча.
- 8. Виключно колективно може здійснюватися:**
а) право на освіту; б) право на відпочинок;
в) право на страйк; г) право на свободу пересування.
- 9. На співвідношення держави, як цілого, з її складовими частинами вказує форма:**
а) політичного режиму; б) державного устрою; в) суверенітету; г) правління.
- 10. Право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності належить до...**
а) громадянських прав; в) культурних прав;
б) політичних прав; г) соціально-економічних прав.

II. Визначте відповідність між назвами форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та їх змістом (4 бали, по 1 балу за кожну правильну відповідність): А _____ Б _____ В _____ Г _____

А) усиновлення; Б) опіка; В) патронат; Г) прийомна сім'я.

- 1) сім'я, яка добровільно взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- 2) форма влаштування дітей у віці до 14 років, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування. Встановлюється з метою забезпечення особистих немайнових і майнових прав малолітніх;
- 3) форма влаштування дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, шляхом юридичного «заміщення» її сім'ї іншою;
- 4) форма влаштування дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, на виховання у сім'ю іншої особи за плату;
- 5) встановлюється над неповнолітніми особами (віком від 14 до 18 років, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування), та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена.

III. Розташуйте у правильній послідовності черги спадкоємців за законом: (3 бали)
(3 бали за правильно вказану всю послідовність; 2 бали, за правильно визначені першу й останню позиції; 1 бал — за або першу, або останню позиції; 0 балів — в інших випадках).

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____

- А) рідні брати і сестри спадкодавця, дід та баба з боку батька і з боку матері;
- Б) рідні дядько та тітка спадкодавця;
- В) особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менше як 5 років до часу відкриття спадщини;
- Г) діти спадкодавця, у тому числі зачаті за життя спадкодавця та народжені після його смерті, той з подружжя, який його пережив та батьки.

IV. Визначте у кожному із запропонованих переліків зайве поняття (1 бал); поясніть, що воно означає (2 бали); напишіть, що об'єднує решту запропонованих понять (1 бал);
(загалом по 4 бали за кожен логічний ряд, всього максимум 8 балів):

1. Галузь права, норма права, джерела права, інститут права.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

2. Користування, володіння, купівля, розпорядження.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

V. Дайте визначення юридичних термінів (0-2 бали за термін), складіть і запишіть як приклад речення з використанням цього терміну (0-2 бали за приклад; загалом по 4 бали за повну відповідь, всього 8 балів):

1) Трудовий договір. Визначення: _____

Приклад: _____

2) Звичай правовий. Визначення _____

Приклад: _____

VI. Розв'яжіть юридичну ситуацію (13 балів). Щоб уникнути контрольної роботи з математики, 16-річний Андрій повідомив телефоном поліцію, що заклад освіти, у якому він навчається, заміновано. Цього дня заняття в закладі освіти були зірвані. 1) До юридичної відповідальності якого виду буде притягнуто Андрія (1 бал)? 2) Назвіть вік настання юридичної відповідальності за вказане правопорушення (1 бал). 3) Вкажіть нормативно-правовий акт, що регулює ці відносини (1 бал). 4) Охарактеризуйте склад правопорушення (10 балів).

VII. Розв'яжіть юридичну ситуацію (9 балів). У серпні 2023 року помер громадянин Р. На день його смерті залишилось майно, що складається з автомашини, земельної ділянки та квартири, яке було у спільній власності подружжя. Спадкоємцями майна померлого є четверо осіб: повнолітні два сини; дружина пенсійного віку та сестра померлого. Спадкодавець у 2010 році склав заповіт на двох синів, а у 2022 році склав новий заповіт тільки на одного сина. Заповіт 2022 року був визнаний судом недійсним. **Хто і в яких частках буде спадкоємцем після смерті Р.? Поясніть свої міркування.**

За потреби відповідь можна продовжити на зворотному боці аркуша

II етап олімпіади з правознавства у 10 класі. Загальна сума — 55 балів. Час виконання – 120 хв

Завдання II етапу олімпіади з правознавства в 11 класі (2024-2025 н.р.)

I. Розв'яжіть тестові завдання: (10 балів, по 1 балу за правильну відповідь)

- 1. Визначте групу прав, до яких належить право на недоторканність житла:**
а) громадянські; б) політичні; в) соціально-економічні; г) культурні.
- 2. Основним Законом держави Україна є...**
а) Кримінальний кодекс; в) Цивільний кодекс;
б) Конституція України; г) Загальна декларація прав людини.
- 3. Дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків, це:** а) правочин; б) заповіт; в) контракт; г) позов.
- 4. Укажіть спосіб набуття громадянства за волевиявленням особи:**
а) філіація; б) натуралізація; в) репатріація; г) трансферт.
- 5. НЕ є елементом норми права:** а) диспозиція; б) юридичний факт; в) санкція; г) гіпотеза.
- 6. Позначте мінімальний вік, з якого особі за рішенням суду на підставі її заяви може бути надане право на шлюб, якщо буде встановлено, що це відповідає її інтересам.**
а) 17 років; б) 16 років; в) 15 років; г) 14 років.
- 7. Виключно шляхом виборів формується влада:**
а) виконавча; б) судова; в) законодавча; г) контролююча.
- 8. Виключно колективно може здійснюватися:**
а) право на освіту; б) право на відпочинок;
в) право на страйк; г) право на свободу пересування.
- 9. На співвідношення держави, як цілого, з її складовими частинами вказує форма:**
а) політичного режиму; б) державного устрою; в) суверенітету; г) правління.
- 10. Право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності належить до...**
а) громадянських прав; в) культурних прав;
б) політичних прав; г) соціально-економічних прав.

II. Визначте відповідність між назвами форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та їх змістом (4 бали, по 1 балу за правильну відповідність): А _____ Б _____ В _____ Г _____

А) усиновлення; Б) опіка; В) патронат; Г) прийомна сім'я.

- 1) сім'я, яка добровільно взяла на виховання та спільне проживання від одного до чотирьох дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- 2) форма влаштування дітей у віці до 14 років, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування. Встановлюється з метою забезпечення особистих немайнових і майнових прав малолітніх;
- 3) форма влаштування дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування, шляхом юридичного «заміщення» її сім'ї іншою;
- 4) форма влаштування дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, на виховання у сім'ю іншої особи за плату;
- 5) встановлюється над неповнолітніми особами (віком від 14 до 18 років, які є сиротами або позбавлені батьківського піклування), та фізичними особами, цивільна дієздатність яких обмежена.

III. Розташуйте у правильній послідовності черги спадкоємців за законом: (3 бали)
(3 бали за правильно вказану всю послідовність; 2 бали, за правильно визначені першу й останню позиції; 1 бал — за або першу, або останню позиції; 0 балів — в інших випадках).

1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____

- А) рідні брати і сестри спадкодавця, дід та баба з боку батька і з боку матері;
- Б) рідні дядько та тітка спадкодавця;
- В) особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менше як 5 років до часу відкриття спадщини;
- Г) діти спадкодавця, у тому числі зачаті за життя спадкодавця та народжені після його смерті, той з подружжя, який його пережив та батьки.

IV. Визначте у кожному із запропонованих переліків зайве поняття (1 бал); поясніть, що воно означає (2 бали); напишіть, що об'єднує решту запропонованих понять (1 бал); (загалом по 4 бали за кожен логічний ряд, всього максимум 8 балів):

1. Галузь права, норма права, джерела права, інститут права.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

2. Користування, володіння, купівля, розпорядження.

Зайве поняття та його пояснення: _____

Спільне в решти: _____

V. Дайте визначення юридичних термінів (0-2 бали за термін), складіть і запишіть як приклад речення з використанням цього терміну (0-2 бали за приклад; загалом по 4 бали за повну відповідь, всього 8 балів):

1) Трудовий договір. Визначення: _____

Приклад: _____

2) Звичай правовий. Визначення _____

Приклад: _____

VI. Розв'яжіть юридичну ситуацію (9 балів). У серпні 2023 року помер громадянин Р. На день його смерті залишилось майно, що складається з автомашини, земельної ділянки та квартири, яке було у спільній власності подружжя. Спадкоємцями майна померлого є четверо осіб: повнолітні два сини; дружина пенсійного віку та сестра померлого. Спадкодавець у 2010 році склав заповіт на двох синів, а у 2022 році склав новий заповіт тільки на одного сина. Заповіт 2022 року був визнаний судом недійсним. Хто і в яких частках буде спадкоємцем після смерті Р.? Поясніть свої міркування.

VII. Розв'яжіть юридичну ситуацію (5 балів). До окружної прокуратури міста N. звернувся лікар-хірург міської клінічної лікарні №1 Карпенко з проханням представляти його інтереси у суді за позовом до цієї ж лікарні у зв'язку з незаконним, на його думку, звільненням з роботи. Чи задовольнить таке прохання прокурор? Відповідь обґрунтуйте.

VIII. Розв'яжіть юридичну ситуацію (8 балів). 16-річний Петро мріяв стати більш самостійним. Дізнавшись про те, що в його віці можна кількома способами достроково набутти повну цивільну дієздатність, він почав розмірковувати, як це краще зробити за умови найменшого впливу на цей процес батьків. Петро вивчив передбачені законом підстави та порядок набуття неповнолітньою особою повної цивільної дієздатності й дійшов висновку, що досягнути своєї мети без згоди батьків неможливо.

1) Дайте визначення поняття «цивільна дієздатність фізичної особи». 2) Назвіть вид цивільної дієздатності, який має Петро. 3) Схарактеризуйте передбачені законодавством України підстави та порядок набуття неповнолітньою особою повної цивільної дієздатності. 4) Чи згодні ви з висновком Петра? Відповідь обґрунтуйте. _____

За потреби відповідь можна продовжити на зворотному боці аркуша

II етап олімпіади з правознавства в 11 класі. Загальна сума — 55 балів. Час виконання – 120 хв